

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 14/2017: 30 augusti. Många upplevelser. 24 deltagare. 9 km.

Vi började dagen som vanligt med en busstur. Vi fick plats på bussen alla 24. Efter byte i lätt regn vid Vellinge ängar steg vi av vid Håslöv i solsken. Som varade hela dagen.

Vi tågade genom Håslöv, förbi den ståtliga katedralen mitt i byn, ut på landet. Därute såg vi i fjärran den nyplanterade allén med flera hundra träd på Prästhögsvägen mellan Fuglie och Vellinge. Nyfiken som jag är hade jag kontaktat Trelleborgs kommun och fått reda på trädens namn.

Historien om dessa träd måste jag helt enkelt berätta för vandrarna. Arten heter *Ulmus rebona*. Det är en alm som är resistent mot almsjukan. Almsjuka är en svampsjukdom som angriper almar och som i första hand sprids av almsplintborren, och i andra hand av överväxt från träd till träd via rotkontakt. Almsjukesvampen växer i trädets näringsbanor, varvid dessa täpps igen så almen vissnar (wikipedia).

En växtförädlingsanstalt i Darmstadt i Tyskland har ensamrätt på att sälja sticklingar i hela Europa. Björkhaga Plantskola i Veberöd har ensamrätt i Sverige. Trädet har snabb tillväxt, är charmiga att beskåda, har anspråkslösa krav på markförhållanden, behöver endast lite beskärning, är rotäkt och dess löv förmultnar snabbt. Alla träd är chipsmärkta för att kunna identifieras om något går snett.

Tina citerade ett uttalande där andemeningen var: "Nyplanterade träd är en hälsning till framtiden." Ett annat är ett gammalt ordspråk: "Den bästa tiden att plantera ett träd var för 20 år sedan, den näst bästa tiden är nu."

Vi kom snart fram till naturreservatet som förmodligen är Skånes minsta, men som inte längre förtjänar den titeln. Flikstånds som ska skyddas finns nämligen inte längre kvar där. Vi har letat efter blomman i flera år vid den här tiden då den blommar. "Den liknar stånds men har vanligen ullhåriga grågröna blad med linjära flikar och inrullade kanter. Stjälkblad utan öron vid basen." Citerat från Mossberg, Den nya nordiska floran, om någon nu skulle få syn på växten någonstans. Länsstyrelsen har nyligen inventerat området och meddelat ägarna att växten inte växer där längre.

Vi fick veta av Erica att stånds är giftig för hästar och ger dem leverskador. Den är giftig både färsk och blandad i hö. När växten torkar försvinner den beska smaken och då är risken större att hästen äter den.

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 14/2017: 30 augusti. Många upplevelser. 24 deltagare. 9 km.

Besvikna gick vi vidare tills vi kom till en underlig formation vid sidan om vägen. En långsmal fördjupning som efter en uttorkad bäck med många kullar inuti. Vi stod en stund men kom inte fram till en förklaring. "Fråga bonden", var det någon som sa. Det har jag gjort. Det är resterna av ett grustag. Man använde en gång gruset vid byggnationen av närliggande gårdar.

Framme i den lilla byn Perstorp slog vi oss ner på gräset med utsikt över Söderslätt. Nåja, vi såg så långt som till Postmannabacken som vi snart skulle se på närmare håll. Fram med termosar och macor! Vi njöt i solen och med varandra.

Tillbaka en bit samma väg som vi kommit och tog till höger på den långa raka traktorstigen till gården Erikslund. Här återsåg vi de tre platanerna som farfadern till nuvarande ägaren planterade efter en uppskattad Italienresa. Han och farmodern hade även med sig en äkta kastanj i bagaget. Alla träden är nu mycket storvuxna. Påpassliga iakttagare kunde nu berätta att man planterat ett antal plataner i Vellinge centrum. Platanerna utanför Höllvikens bibliotek ser vi nästan varje dag.

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 14/2017: 30 augusti. Många upplevelser. 24 deltagare. 9 km.

På två stycken järnplattor inmurade i gaveln på gården kunde man på den ena urskilja tre kronor och på den andra många kronor och något som liknade träd. Efter samtal med gårdens ägare fick jag veta att det är s.k. sättugnsplattor. Från 1500-talet till 1800-talet tillverkades sättugnar i södra Sverige. De var runt om murade med järnplattor för att bättre ta upp och fördela värmen. Plattorna hade olika konstnärliga motiv, mestadels bibliska eller kungliga. En sättugn hade fyra plattor. De övriga två finns inmurade på boningshuset. Dem är vi välkomna att titta på en annan gång!

”Riksamiralen Carl Carlsson Gyllenhielm lät 1629 anlägga ett järnbruk på Huseby, detta kom att bli starten av 301 års tillverkning av järn här. Placeringen av järnbruket kan tyckas märklig, men här fanns allt som behövdes: sjömalm – råvaran som tas upp från sjöarnas bottnar, skog som gav kol till eldningen och vatten som gav kraft och transportmöjligheter. Gyllenhielm drev järnbruket på Huseby med hjälp av förvaltare och experter från Tyskland och Holland. Med hjälp av dem startade han på 1630-talet tillverkning av kanoner och järnkakelugnar eller sättugnar som de också kallas. Dessa sättugnar skulle komma att bli den typiska Husebyprodukten och tiotusentals tillverkades under 225 år.” (www.husebybruk.se)

Huseby bruk blev omtalat i samband med händelserna kring Florence Stevens på 1950-talet.

Ett fallfärdigt pileträd som inte ger upp så lätt hade fått en gren knäckt som hade slagit upp nya skott. Vilken livskraft!

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 14/2017: 30 augusti. Många upplevelser. 24 deltagare. 9 km.

Nu kom vi förbi Postmannabacken och kom ihåg när vi tog oss ditupp och träffade ägaren, som berättade om backens historia och postmannen som bodde där. "Han bodde i en liten stuga med sin stora familj, hustru och 11 barn. Han gick två gånger i veckan fram och tillbaka till Malmö och hämtade post, som han drog i en kärra efter sig. De övriga dagarna i veckan delade han ut posten i området, också till fots förstås. Det fanns inget annat. Gissa om han höll sig i form! De 'feta' bönderna som såg den flitige mannen så idogt komma med posten beslöt att bygga en större bostad åt hans familj." Nu citerade jag faktiskt mig själv från vandring 18/2013.

Över motorvägen gick vi på bron och sedan under väg 100. På vägen såg vi att allt på åkrarna var skördat, utom en sträng av raps som vi genast dis-sekerade. Mmmm, de små svarta fröna smakade bra, som nötter kanske. Tänk att de små fröna kan ge så mycket olja!

Jag citerar igen, nu från Gunnarshögs hemsida: "Vår kallpressade rapsolja kommer från höstraps odlad på vår egen gård eller alldeles i närheten. Att oljan kallpressas innebär att temperaturen vid pressningen inte överstiger 35 grader. Kallpressningen och rapsens årlånga tillväxt lyfter tillsammans fram det nyttiga och goda i oljan: vitaminerna, antioxidanterna, den mjuka nötsmaken, den blommiga doften och den gyllengula färgen. Kallpressad rapsolja är ett hälsosamt val med sin låga andel mättade fettsyror och goda balans mellan fleromättade och enkelomättade fettsyror. Rapsoljan har den lägsta halten mättat fett av alla vegetabiliska oljor. Gunnarshögs rapsolja är en allsidig matolja som passar både till varm och kall matlagning."

Rapsolja används till mycket mer än matlagning, som till foder och biobränsle.

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 14/2017: 30 augusti. Många upplevelser. 24 deltagare. 9 km.

Den roliga, välkända skylten med avstånd till Åkeshög och Moskva hade fått nytillskott som störde oss en smula.

På ömse sidor av vägen växte stora fält med cikoria. Vi trodde inte att man tänkte rosta rötterna till kaffesurrogat som man gjorde under kriget. Vi fick dock snart reda på orsaken till den omfattande odlingen. "Cikoria tar upp kalium från djupet och omfördelar det till den ovanjordiska grönmassan. När grüngödslingsgrödan brukas in i jorden frigörs kalium i matjordslagret där det blir tillgängligt för t.ex. grönsaksgrödor med grunt rotsystem. Fånggrödans primära syfte är att fånga upp kväve och förhindra utlakning under perioden när marken annars skulle legat bar." Det var många långa svåra ord men jag tror att alla förstår.

Nu närmade vi oss dagens mål, men det visste ingen om ännu. Eknes Blomsterodling. Där väntade Hans-Ove med bubbel och tilltugg.

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 14/2017: 30 augusti. Många upplevelser. 24 deltagare. 9 km.

Vi skulle fira ... mig och benen som gått 250 gånger med Äventyrsvandrarna och nästan lika många gånger till under rekognoseringarna trodde man. Nåja, vissa sträckor ligger kvar oförändrade till nästa gång men man vet ju aldrig. Vi har stött på flera överraskningar, eller hur?

Eknes Maivi Nilsson och dottern Marie hade möblerat om butikslokalen till ett mycket fint mingelrum. Blommor överallt.

Tomater i olika färger och former fanns till försäljning. På bordet stod en ståtlig bukett med dahliaer, astrar, rosor och andra färggranna blommor.

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 14/2017: 30 augusti. Många upplevelser. 24 deltagare. 9 km.

Det var Falsterbobuketten som man säljer på torget i Falsterbo. Det är ett välkänt märke för invånarna där. Eknes hade fått överta dahliaknölarna från Elly Vårhaga när hon av åldersskäl slutade med bukett-hantering. (Maivi är nu ytterligare en Kvinna på Söderslätt som vi har besökt.)

Vi gladdde oss åt att vi kunnat hålla på så länge tillsammans i en växande skara och nu återstod bara vandringen till bussen. Vi var ute i god tid så vi gick till nästa hållplats på Vellinge Väster. Där fortsatte umgänget och diskussionerna ända in i bussen.